

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีประชากรทั้งหมด 56 ล้านคน "เด็ก" เป็นกลุ่มประชากรที่มีจำนวนมากที่สุด เด็กจึงเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งของสังคมมนุษย์ และเป็นกำลังที่สำคัญของชาติในอนาคต เพราะเด็กย่อมจะเป็นผู้สืบทอดคิลปะ วัฒนธรรม ความรู้และคุณค่าต่าง ๆ ของสังคม ตลอดจนช่วยธำรงไว้ซึ่งความคงอยู่และความสถาพรของสังคมนั้นต่อไป นอกจากนี้ในแง่ของความรู้สึทางจิตใจเด็กเป็นศูนย์รวมแห่งความรักความอบอุ่นและความมุ่งหวังของครอบครัว ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น สังคมทุกสังคมจึงพยายามที่จะให้ความคุ้มครองและปกป้องรักษาเด็กและเยาวชนของตนอย่างดีที่สุด ตามสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ศาสนา วัฒนธรรมและคุณค่าต่าง ๆ ในสังคมนั้น

ผลจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศจากเศรษฐกิจการเกษตรมาสู่เศรษฐกิจอุตสาหกรรม เป็นเหตุให้สังคมไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทมาสู่สังคมเมืองมากยิ่งขึ้น ทำให้วิถีชีวิตและความ เป็นอยู่แบบไทยดั้งเดิมต้องปรับเปลี่ยนเป็นการดำเนินชีวิตในรูปแบบสมัยใหม่ อันมีผลกระทบต่อสภาพจิตใจ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่โดยส่วนรวม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ ได้ก่อให้เกิดปัญหาสังคมเมืองในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรม ปัญหาชุมชนแออัด และปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม รุนแรงยิ่งขึ้น ความเหลื่อมล้ำของรายได้ระหว่างกลุ่มครัวเรือนระดับต่าง ๆ ตลอดจนชนบทกับเมืองมีมากขึ้นอย่างน่าเป็นห่วง กลุ่มเกษตรกรยังคงเป็นอาชีพที่ยากจนที่สุด คือ มีรายได้เพียงครึ่งหนึ่งของรายได้เฉลี่ยทั้งประเทศเท่านั้น

ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างเขตมหานคร และส่วนภูมิภาคก็มีมากขึ้น
 ผลจากนโยบายการลดอัตราค่าเพิ่มประชากร ทำให้ครัวเรือนมีขนาดเล็กลง
 และมีผลให้ลักษณะของครอบครัวที่อยู่ร่วมกันหลายชั่วอายุคนเริ่มเสื่อมคลายลง
 เกิดครอบครัวในลักษณะครอบครัวเดี่ยวหลายลักษณะ เช่น ครัวเรือนในชนบท
 ที่หัวหน้าครอบครัวอพยพไปทำงานภายในเมืองทิ้งผู้สูงอายุและเด็กไว้ข้างหลัง
 ครัวเรือนในเมืองซึ่งหัวหน้าครอบครัวคนเดียวเป็นโสดซึ่งมีคู่สมรสตาย หรือ
 หย่าร้างหรือแยกกันอยู่มีสัดส่วนสูงขึ้นด้วย โดยเฉพาะครัวเรือนซึ่งมีหัวหน้า
 ครอบครัวเป็นผู้หญิงหม้ายไร้คู่ การที่ครอบครัวมีขนาดเล็กลงและมีลักษณะเป็น
 ครอบครัวเดี่ยวมากขึ้นนี้ทำให้ระบบความมั่นคงทางสังคมของสถาบันครอบครัว
 ซึ่งเคยมีมาแต่เดิมต้องเปลี่ยนไปสู่ความเป็นเหตุผลทางเศรษฐกิจมากกว่าการ
 ดำเนินชีวิตตามประเพณีวัฒนธรรมและความเชื่อดั้งเดิม ก่อให้เกิดปัญหาขาด
 ความอบอุ่นในครอบครัว การดูแลเด็กและผู้สูงอายุ¹

ครอบครัว คือ พื้นฐานสำคัญของทุกสิ่งทุกอย่างที่ประกอบเป็น
 "ตัวตน" ของลูก นับตั้งแต่ด้านร่างกาย ลูกที่สมบูรณ์แข็งแรงน่ารักทุกคน
 เป็นเพราะทั้งบิดา และมารดาได้ถ่ายทอดพันธุกรรมที่สมบูรณ์แข็งแรงสวยงาม
 ให้ลูกคนละครึ่งไม่มากไม่น้อยกว่ากัน แต่ในทางตรงกันข้ามลูกที่มีความ
 เจ็บป่วย พิการก็อาจมีสาเหตุจากการติดเชื้อที่มารดาได้รับมาจากบิดา หรือ
 สิ่งแวดล้อมตั้งแต่ลูกอยู่ในครรภ์ หรือจากสาเหตุการขาดอาหารของแม่
 โดยเฉพาะในระยะแรกของการตั้งครรภ์ที่แม่มักจะมีอาการแพ้ท้อง เบื่ออาหาร
 อ่อนเพลีย แต่ถ้ามารดาร่างกายแข็งแรงตอนตั้งครรภ์ ลูกในท้องก็จะสมบูรณ์

¹สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535 - 2539
 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, 2535) หน้า 3-4.

การคลอดก็เป็นไปอย่างปลอดภัย และที่สำคัญที่สุดหลังคลอดมารดาจะมีน้ำหนักให้ลูกได้รับอย่างเพียงพอ เพราะนมแม่นี้เองเป็นอาหารประเสริฐสุดที่ธรรมชาติได้สร้างสรรค์ให้แม่คนมีไว้ให้ลูกได้ดื่มนมอย่างมีความสุข มีการวิจัยจากสถาบันต่าง ๆ ทั่วโลกยืนยันมาเป็นเวลานานแล้วว่า เด็กที่ได้ดื่มนมแม่จะเป็นเด็กที่มีสุขภาพแข็งแรงกว่าเด็กที่ดื่มนมชนิดอื่น² แต่ก็ปรากฏว่าการลาคลอดของมารดาอยู่ในช่วงเวลาจำกัด ทำให้ไม่สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน การพัฒนาเด็ก การจำกัดการลาคลอดยังเป็นการละเมิดสิทธิเด็กอีกด้วย ครอบครัวจึงเป็นสถาบันพื้นฐานที่สุดของมนุษย์และเป็นสถาบันที่เก่าแก่ที่สุดในโลกที่ทำหน้าที่ในการหล่อหลอมความเป็นมนุษย์ของสมาชิกเกิดใหม่ในครอบครัว อันได้แก่ ทารกและเด็ก การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว และการให้การศึกษาในครอบครัวมีอิทธิพลต่อระดับคุณภาพของคนและบุคลิกภาพซึ่งรวมทั้งค่านิยม เจตนาคติ และพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน และวิถีชีวิตของสมาชิกในครอบครัวมีอิทธิต่อกันและกัน

เด็กเป็นช่วงชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ความเปราะบางทำให้เด็กต้องการการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจากพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูในสภาพสังคมปัจจุบันที่เศรษฐกิจและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย วิธีการเลี้ยงดูเปลี่ยนไปจากค่านิยมเดิมด้วยสภาพเศรษฐกิจที่รัดตัว แม่ต้องออกทำงานนอกบ้านเด็กจะถูกทิ้งให้อยู่ในความดูแลของปู่ ย่า ตา ยาย พี่เลี้ยงเด็ก หรือถูกฝากอยู่ในสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีอยู่เกลื่อนกลาด หรืออาจจะปล่อยทิ้งไว้เพียงลำพังที่บ้าน สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลมาถึงการพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

²ประนอม รอดคำดี, คู่มือการพัฒนาร่างกายแม่และเด็ก (กรุงเทพมหานคร, 2534), หน้า 90.

ตามแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535-2539) ได้คาดประมาณจำนวนเด็กที่อยู่ในครอบครัว ยากจนมากหรือครอบครัวไม่อาจเลี้ยงดูได้โดยได้คาดประมาณว่า ในปี 2538 จะมีจำนวน 5.9 ล้านคน และจะเพิ่มเป็น 6.0 ล้านคน ในปี 2539 ซึ่งในประเทศไทยประชากรที่มีฐานะยากจนส่วนใหญ่มักจะเป็นคนในชนบทเด็ก ๆ ในครอบครัวที่ยากจนมากจะประสบกับปัญหาด้านสุขภาพอนามัย ทูพโภชนาการ ขาดโอกาสทางการศึกษา พ่อแม่ขาดความรู้ที่ถูกต้องในการเลี้ยงดูลูกและเด็ก จะขาดโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนในด้านต่าง ๆ และเด็กในครอบครัวเหล่านี้จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง หรือมีแนวโน้มที่จะเป็นปัญหาของสังคมได้ ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เร่ร่อน ตึดยาเสพติด ถูกล่อลวงชักจูงไปในทางที่ผิด เข้าสู่วงจรการค้าประเวณี เป็นต้น

จากตัวเลขปัจจุบันพบว่าเด็กวัย 0-5 ปี ในปี 2534 มีจำนวน 7.40 ล้านคน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 12.94 ของประชากรทั้งประเทศ พบว่า อัตราการตายของมารดาและทารกอายุต่ำกว่า 1 ปีของไทย เท่ากับ 0.4 และ 35 ต่อจำนวนการเกิด 1,000 คน ซึ่งสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และมาเลเซีย อย่างเห็นได้ชัด และจากการสำรวจการฉีดวัคซีนในเด็กต่ำกว่า 1 ปี พบว่าประมาณร้อยละ 90 ของเด็กได้รับวัคซีน ส่วนด้านพัฒนาการเด็กพบว่า เด็กพิการทางร่างกายและสติปัญญา มีประมาณ ร้อยละ 1.25 ของเด็กทั้งหมด เมื่อมองทางด้านสภาพแวดล้อมพบว่าเด็กที่อยู่ในเขตเมือง และเขตอุตสาหกรรมเจ็บป่วยและตายเพิ่มขึ้นด้วยโรคที่มีสาเหตุ สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของเมืองและโรงงานอุตสาหกรรม ปี 2533 พบว่า เด็ก 0-5 ปี ที่ขาดสารโปรตีนและพลังงานในระดับ 1, 2 และ 3 ในชนบท มีถึง 499,259 คน หรือร้อยละ 18.88 ของเด็กทั้งหมด ส่วนในชุมชนแออัด ในเมืองมีประมาณร้อยละ 13.33 นอกจากนี้ ยังพบปัญหาว่าเด็กเล็กเป็น จำนวนมากไม่ได้รับการเลี้ยงดูที่ถูกต้อง ทำให้พัฒนาการเด็กไม่เหมาะสม ตามวัย เพราะส่วนใหญ่เด็กถูกทิ้งให้อยู่กับบุคคลที่ขาดการเอาใจใส่และขาด

ความรู้ในการเลี้ยงดูเด็ก³

กฎหมายไทยสมัยโบราณถือว่า เด็กเป็นเพียงทรัพย์สินประเภทหนึ่งของครอบครัวซึ่งมีบิดาเป็นหัวหน้าและมีอำนาจสิทธิขาดและปรากฏบ่อยครั้งว่าบิดาได้ขายบุตรให้กับผู้อื่น เพื่อแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ในด้านเงินตราหนึ่ง ตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทยสมัยโบราณการปฏิบัติตามความประสงค์ของบิดาย่อมเป็นการแสดงความกตัญญูรู้คุณบิดามารดาของเด็ก ดังนั้น การกระทำของบิดาเช่นว่า จึงเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมายและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย นอกจากนี้ การใช้แรงงานเด็กเป็นจำนวนมากและแรงงานที่ได้มาส่วนหนึ่งก็คือแรงงานจากเด็กไม่ว่าจะเป็นจากครอบครัวตนเองหรือเด็กที่ซื้อมาจากที่อื่น⁴

ปัจจุบันประเทศไทยได้ยกเลิกกฎหมายดังกล่าวไปหมดแล้วและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยเกี่ยวกับกรณีนี้ก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย อย่างไรก็ตามกฎหมายไทยบางฉบับก็ยังจำกัดสิทธิของเด็กหรือกำหนดให้บิดามารดามีอำนาจเหนือเด็กอย่างมาก อาทิ ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 มีบทบัญญัติที่ควบคุมความประพฤติและการแต่งกายของเด็ก⁵ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1567 กำหนดให้บิดามารดา "มีสิทธิให้บุตรทำงานตามสมควรแก่

³ เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการพัฒนาการศึกษาอบรมและเลี้ยงดู ครั้งที่ 4/2534. (อัครสำเนา)

⁴ Adams Lopatka, The United Nations Convention on the Rights of the Child (Geneva: Centre for Human Rights, 1990), pp. 1-77.

⁵ Center for Human Rights, The Rights of the Child (Geneva : Centre for Human Rights, 1990), pp. 1-10.

ความสามารถและฐานานุกรม" โดยที่คำว่า "ตามสมควร" อยู่ในดุลพินิจของ บิดามารดา จึงปรากฏว่าบิดามารดาบางรายได้ใช้ดุลพินิจกำหนดค่าให้บุตรของตนไปทำงานก่อนวัยอันสมควรโดยไม่ผิดกฎหมาย กฎหมายไทยเหล่านี้จึงควรได้รับการพิจารณาบททวนว่า ยังมีความเหมาะสมต่อสภาพในสังคมไทยปัจจุบันหรือไม่

อนึ่ง ปัญหาเกี่ยวกับเด็กในประเทศไทยได้ปรากฏขึ้นในลักษณะต่าง ๆ หลายรูปแบบด้วยกัน ได้แก่ เด็กที่ถูกนำไปแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจและถูกใช้แรงงาน เด็กที่ถูกชักจูงหรือบีบบังคับให้ค้าประเวณี หรือการกระทำอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเพศหรือสิ่งลามก อนาคตเด็ก เร่ร่อน หรือเด็กจรจัด เด็กที่ได้รับหรือป่วยจากเชื้อโรคเอดส์ เด็กที่ได้รับการทรมานถูกปฏิบัติหรือลงโทษที่โหดร้ายในครัวเรือน เด็กที่ถูกทอดทิ้งโดยบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เด็กที่ติดยาเสพติด และสารที่มีพิษต่อสุขภาพ เด็กที่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่ามาตรฐาน และเด็กจากชนกลุ่มน้อย เป็นต้น หากพิจารณาถึงรากฐานปัญหาดังกล่าวส่วนหนึ่งมาจากครอบครัว

เนื่องจากเด็กเป็นวัยที่อยู่ระหว่างการซึมซับเอาความรัก ความเอาใจใส่จากพ่อแม่หรือบุคคลใกล้ชิดเพื่อนำมาเป็นพื้นฐานความมั่นคงของชีวิตให้พร้อมที่จะเติบโตเป็นสมาชิกของสังคมที่มีความเข้าใจ ความรัก ความเอื้ออาทรต่อคนทั่วไป สามารถร่วมชีวิตและการทำงานกับบุคคลทั่วไป เพื่อสร้างสรรค์ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น แต่ครอบครัวในสังคมปัจจุบันบิดามารดามีเวลาให้ลูกน้อยมากโดยเฉพาะในชุมชนแออัดในเมืองใหญ่ที่บิดามารดาต้องต่อสู้กับภาวะเศรษฐกิจรัดตัวจนต่างคนต่างเอาตัวรอดไปวันๆ อย่างเหน็ดเหนื่อย มีเวลาให้กับลูกน้อยมากการปฏิบัติต่อลูกด้วยความรักความอบอุ่นก็ลดลงไปด้วย จนน่าเป็นห่วงว่าเด็กในวันนี้ที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันหน้าพร้อมต่อการเป็นพ่อแม่คนได้หรือไม่ ในเมื่อพื้นฐานที่ตนเองมีมานั้นอ่อนแอเต็มที

ปัญหาเกี่ยวกับเด็กในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นผลสืบเนื่องมาจาก

ครอบครัว โดยมีกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ เป็นตัววางกรอบอำนาจหน้าที่ระหว่างบิดามารดาและบุตร ดังนั้น จึงน่าจะได้พิจารณาบททวนกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ในส่วนที่ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเด็กเกี่ยวกับครอบครัว

นอกจากนี้แล้วด้านกฎหมายระหว่างประเทศได้มีความพยายามและความร่วมมือระหว่างประเทศที่จะให้สิทธิเสรีภาพและความคุ้มครองแก่เด็กในด้านต่าง ๆ มาเป็นเวลานานแล้ว ดังจะเห็นได้จากปฏิญญาเจนีวาว่าด้วยสิทธิเด็ก พ.ศ.2416 ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ⁶ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน⁷ กติกาสากลว่าด้วยสิทธิทางพลเมืองและสิทธิทางการเมือง กติกาสากลว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งธรรมนูญและข้อมติต่าง ๆ ขององค์การระหว่างประเทศทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพของเด็ก และล่าสุดประชาคมระหว่างประเทศ จึงได้ร่วมมือกันจัดทำอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก (United Nations Convention on the Rights of the Child, 1990)⁸ ขึ้น เพื่อขจัดปัญหาเกี่ยวกับการขาดสภาพบังคับทางกฎหมายของสิทธิ เสรีภาพ และการคุ้มครองเด็กดังได้กล่าวมาแล้ว ทั้งนี้เนื่องจาก อนุสัญญาสิทธิเด็กมีสถานะเป็นสนธิสัญญาซึ่งมีผลทางกฎหมายผูกพันประเทศที่เป็นภาคีทุกประเทศ และ

⁶ องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ, อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายสารนิเทศ องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ, 2533), หน้า 7-10.

⁷ เรื่องเดียวกัน.

⁸ Adams Lopatka, The United Nations Convention on the Rights of the Child , pp. 1-10.

นอกจากนี้ ในกรณีที่แตกต่างกัน ๑ แม้จะได้เป็นภาคีอนุสัญญาฯ นี้ แต่หากถือปฏิบัติตามบทบัญญัติของอนุสัญญาฯ นี้ โดยการออกกฎหมายภายในของตนให้สอดคล้องหรือโดยประการอื่น อนุสัญญาฯ นี้ก็อาจมีความสำคัญเพิ่มขึ้นในฐานะที่เป็นแม่บทของสิทธิเด็กและต้นกำเนิดของกฎหมายระหว่างประเทศ จารีตประเพณีเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และความคุ้มครองเด็กต่อไป^๑

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า ปัญหาเกี่ยวกับเด็กในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นผลมาจากครอบครัว แต่การที่จะกล่าวว่า การคุ้มครองสิทธิเด็กทางด้านครอบครัวของประเทศไทยยังไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นมาตรฐานนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือจะใช้มาตรฐานใดเป็นเกณฑ์วัด ในการศึกษานี้จะได้ใช้อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พ.ศ. 2532 ซึ่งเป็นสนธิสัญญานานาชาติให้การรับรอง โดยจะพิจารณาเปรียบเทียบใน 4 ประเด็น คือ ด้านการอยู่รอด ด้านการพัฒนา ด้านการปกป้องคุ้มครอง และด้านการมีส่วนร่วม เปรียบเทียบกับการคุ้มครองสิทธิเด็กทางด้านครอบครัวในประเทศไทย ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่า การคุ้มครองสิทธิเด็กทางด้านครอบครัวของไทยสอดคล้องกับมาตรฐานสากลที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาถึงกฎหมายระหว่างประเทศโดยเฉพาะอนุสัญญาสิทธิเด็กว่าได้ให้การคุ้มครองเด็กไว้อย่างไร

^๑วิมลศิริ ชำนาญเวช, การเปรียบเทียบอนุสัญญาสิทธิเด็กกับกฎหมายไทย เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องร่างอนุสัญญาสิทธิเด็ก พ.ศ. 2530 (กรุงเทพมหานคร : คณะทำงานเพื่อเด็ก, 2530), หน้า 21-26.

2. เพื่อศึกษาถึงสิทธิเด็กในกฎหมายไทย โดยเฉพาะสิทธิในทางครอบครัวว่ามีอยู่อย่างไร

3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมและข้อบกพร่องของกฎหมายไทยในการคุ้มครองสิทธิเด็กในทางครอบครัว

ขอบเขตการวิจัย

เนื่องจากสิทธิเด็กมีอยู่หลายประการด้วยกัน ดังนั้น ในการศึกษาจะศึกษาเฉพาะสิทธิเด็กทางครอบครัว โดยพิจารณาภาพรวมเปรียบเทียบกับแนวทางการคุ้มครองสิทธิเด็กตามอนุสัญญาสิทธิเด็กใน 4 ประการเท่านั้น คือ สิทธิในการอยู่รอด สิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครอง สิทธิในการพัฒนา และสิทธิในการมีส่วนร่วม

วิธีการดำเนินการวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัยเอกสาร โดยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร เช่น อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 และกฎหมายภายในของประเทศไทย ได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ตลอดจนการวิเคราะห์เอกสารอื่น ๆ เช่น คำพิพากษาของศาลฎีกา บทความ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจะใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงสนทนากับบุคคลที่มีความรู้ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็ก คือ ผู้นำองค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับเด็ก เช่น ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก ฯลฯ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเอกสารการวิจัยสนาม ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงสนทนามาวิเคราะห์เพื่อให้เห็นถึงปัญหา ตลอดจนแนวโน้มของปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสิทธิของเด็กทางครอบครัว
2. ทำให้ทราบถึง ปัญหาข้อขัดข้องในการคุ้มครองสิทธิเด็กในทางครอบครัว
3. เพื่อแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขกฎหมาย หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเด็กต่อไปในอนาคต

สมมติฐานของวิทยานิพนธ์ เรื่องนี้

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พ.ศ.2532 เป็นมาตรการทางกฎหมายและเจตนารมณ์เพื่อพิทักษ์สิทธิเด็ก ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการมีชีวิตอยู่รอด สิทธิในการดำรงชีวิต สิทธิในการพัฒนา และสิทธิในการมีส่วนร่วม ฉะนั้นอนุสัญญานี้ น่าจะเป็นมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการแก้ไขปัญหาสิทธิเด็กของประเทศไทยได้แต่กฎหมายภายในประเทศไทยยังไม่สามารถให้ความคุ้มครองเด็กให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์หรือมาตรฐานขั้นต่ำดังกล่าวได้ โดยเฉพาะสิทธิเด็กทางครอบครัว

คำนิยามศัพท์

คำว่า "มาตรการทางกฎหมาย" หมายความว่า บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งที่ตราขึ้นโดยฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหาร รวมทั้งบรรดาข้อกำหนดในการดำเนินการของฝ่ายบริหารที่กำหนดขึ้นเป็นแนวปฏิบัติเกี่ยวกับเด็ก